

Нині Петро Семенович знаний в Україні учений. З-під пера науковця вийшло біля 200 наукових та навчально-методичних праць. Його численні монографії, посібники, наукові статті та методичні рекомендації є значним внеском в організацію навчально-виховного процесу та підготовку фахівців-істориків. Основними напрямками його наукової діяльності є історія Поділля, історія України 20-30-х рр. ХХ ст., міжвоєнна історія слов'янських народів.

Григорчук П.С. створив власну наукову історичну школу. Під його керівництвом 5 випускників інституту підготували і захистили кандидатські дисертації та успішно працюють в педагогічному університеті. Неодноразово Петро Семенович очолював журі Всеукраїнського конкурсу юних істориків. Він залишається незмінним головним редактором наукового фахового журналу "Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія". Григорчук П.С. дійсний член Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України.

Петро Семенович бере активну участь у громадському житті області та міста. Він двічі обирався депутатом Вінницької міської ради, де очолював постійну комісію у справах молоді, був членом правління обласного товариства «Милосердя», членом редакційної колегії з написання Зводу пам'яток історії та культури Вінницької області. На всіх напрямках роботи Петро Семенович Григорчук вимогливий до себе та оточуючих, має почуття відповідальності за доручену справу, а відтак – заслужений авторитет і повагу в колективі не тільки нашого університету, а й педагогічної громадськості Вінниччини. Він завжди вирізняється принциповою життєвою позицією, зваженістю і мудрістю прийнятих рішень. Григорчук П.С. – доброзичлива та чуйна людина, зразковий сім'янин, разом із дружиною Ганною Григорівною, теж педагогом, виховав доньку Наталю – кандидата історичних наук, викладача кафедри історії України Вінницького педуніверситету.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців ХІХ-ХХ ст. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С. 177-178; 2. Гальчак С. Краєзнавці Вінниччини: Біографії. Бібліографія. – Вінниця: Книга-Вега, 2005. – С. 51-53; 3. Гальчак С. Регіонаознавча інституція Східного Поділля. – Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2010. – С. 49-53; 4. Гальчак С. Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: ХІХ – поч. ХХІ ст.. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2011. – С. 494-496; 5. Краєзнавство Східного Поділля. – Вінниця: Книга-Вега, 2005. – С. 111; 6. Лойко О.Г. Вклоняюся Вам, вчителю // Педагог. – 2003. – вересень; 7. Українські історики ХХ століття. Біобібліографічний довідник. Серія «Українські історики». Вип. 2, ч.2– К., 2005. – С. 12; 8. Архів ВДПУ. Особова справа Григорчука Петра Семеновича; 9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzvdpu_ist/grygorchuk.html.

Олександр Неприцький

ІЗ ЗАКАРПАТТЯ НА ПОДІЛЛЯ З ХИСТОМ І ДУШЕЮ

У Вінницькому державному педагогічному університеті вже 38 років працює і віддає всі свої сили рідній кафедрі Поп Юрій Іванович. Дослідник історії чеського робітничого та національно-визвольного руху у кінці ХІХ – на початку ХХ століття. Доктор історичних наук – 1997 р. Професор – 2003 р. Відмінник освіти України – 2003 рік.

Поп Юрій Іванович народився 5 березня 1936 року в селі Страбичево Мукачівського округу (тепер Мукачівського району Закарпатської області). Походить із селянської родини. В сім'ї, де народився Юрій Іванович було ще двоє дітей. Брати Іван та Дмитро. (Поп Іван Іванович – став, як старший брат Юрій, відомим науковцем, доктором історичних наук, з 1994 року живе і працює у Чехії. Поп Дмитро Іванович – обрав працю педагога).

У 1941 році пішов навчатись у перший клас Страбичівської початкової школи. Після приходу на Закарпаття радянських військ продовжив навчання у Страбичівській семирічній школі, яку закінчив у 1950 році. Поступив у восьмий клас Мукачівської середньої школи №16. В 1953 році закінчив десятий клас цієї школи.

З 1950 року перебував у комсомолі, але після того як вибув із ВЛКСМ за віком ніколи не вступив до комуністичної партії. Не дивлячись на роботу у подальшому на історичному факультеті, який, як відомо, був «кузнею кадрів партії», залишався безпартійним. Проти прийняття Юрія Івановича у партію виступив на розширеному засіданні парткому сам ректор Шунда Никифор Миколайович. Особливо не засмутився Юрій Іванович Поп, оскільки це означало, що не потрібно буде ходити ні на партійні збори факультету, ні на партійні збори інституту. Не вступив до жодної політичної партії і в добу незалежної України, залишаючись суто науково-педагогічним працівником.

Трудову діяльність розпочав відразу після закінчення школи. Три роки поспіль боровся із американським метеликом у колгоспі, збираючи гусінь. 1956-1957 роки працював ваговиком на станції Чоп Закарпатської області. 1957-1959 був працівником військової частини.

У 1959 році вступив до вузу і протягом 1959 – 1964 рр. навчався на історичному факультеті Ужгородського державного університету. Під час навчання проявив себе як здібний студент. Ішов на червоний диплом, але на державному екзамені із наукового комунізму заплутався у етапах розвитку соціалізму, через що закінчив університет із дипломом звичайного зразка. За університетський період набув досвіду громадської роботи – був профоргом курсу.

З 1964 по 1965 рік – учитель історії та суспільствознавства Клесівської середньої школи Сарненського району Рівненської області. У 1965 – 1967 роках працював вчителем історії Березницької школи Свалявського району Закарпатської області. 1967-1969 – літпрацівник редакції Ананьївської районної газети «Радянське село» (Одеська область). 1969 – 1970 роки – вчитель історії і суспільствознавства Ананьївської середньої школи № 9.

Перебуваючи на Одещині у 1965 році одружився. Дружина – Ніна Василівна (дівоче прізвище – Швець). Походить із містечка Ананьїв Одеської області. Закінчила фізико-математичний факультет.

У 1966 році у подружжя народився первісток – Василь. Сьогодні Поп Василь Юрійович – доктор медичних наук, відомий лікар і науковець. Молодша донька Олена (1976 р.н.) – стала викладачем англійської мови.

1970-1973 – аспірант кафедри нової і новітньої історії Одеського державного університету імені І. Мечнікова (науковий керівник – доктор історичних наук, професор Петряєв Костянтин Дмитрович). З 19 грудня 1973 року, після закінчення аспірантури, приїхав на роботу до Вінницького державного педагогічного інституту імені М. Островського. Став старшим викладачем кафедри історії. Від початку своєї роботи на історичному факультеті і до сьогодні Поп Юрій Іванович викладає курс нової і новітньої історії країн Азії та Африки. Це одна із найскладніших дисциплін, що вивчається студентами-істориками. Тому, викладач мусив застосовувати цілу палітру форм і методів, щоб студенти опанували предмет.

За свою довгу педагогічну кар'єру Поп Юрій Іванович викладав історіографію всесвітньої історії та цілий ряд спецкурсів, що стосуються діяльності і розпаду колоніальної системи, національних рухів у Чехословаччині, всесвітньої історіографії тощо. Зарекомендував себе працелюбним висококваліфікованим викладачем. Його лекції і семінарські заняття відзначалися високим науковим і методичним рівнем.

У 1976 році захистив в Ужгородському державному університеті кандидатську дисертацію на тему «Австрійська соціал-демократія і чеське питання в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.».

З 1978 року був призначений на посаду в.о. доцента кафедри, а з 1980 року отримав вчене звання доцента. Поп Юрій Іванович активно працював як науковець і викладач. Постійно був куратором академічних груп і користувався великою любов'ю і повагою студентів. Виконував також обов'язки голови профбюро факультету. Поп Юрій Іванович був активним учасником лекторської групи міського і обласного товариства знання.

У 1997 році захистив у Чернівецькому державному університеті докторську дисертацію «Ідейний розвиток чеського робітничого руху в кінці XIX – на початку XX ст. (1890-1918)».

Коли у 1990-х роках почали активно розбудовувати молоду українську державу, Юрій Іванович поряд з університетською роботою пішов викладати всесвітню історію до новоствореного історико-культурного ліцею (9-11 класи) на базі загальноосвітньої школи №34. Пропрацював там з 1992 по 2000-й рік. Ліцеїсти, у котрих викладав Поп Ю.І., стали призерами фахових олімпіад, переможцями конкурсів наукових робіт (у т.ч. конкурсу «Мала академія»).

З 2000 року – професор кафедри всесвітньої історії. Голосуючи за присвоєння Попу Юрію Івановичу вченого звання професора «за» висловилися всі 44 члени Вченої ради університету. 17 квітня 2003 року Попу Юрію Івановичу присуджено наукове звання професор рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України. З 2001 по 2011 рік – працював завідувачем кафедри всесвітньої історії.

З-під пера Юрія Івановича вийшло понад 100 наукових праць. Із них три монографії. Ряд публікацій вийшли у світ закордоном, при чому, ще у радянські часи Поп Юрій Іванович публікувався у Чехословаччині, Угорщині та інших країнах. Сьогодні Юрій Іванович, узагальнивши увесь свій досвід викладання курсу, підготував підручник з нової історії країн Азії та Африки, що незабаром вийде друком і матиме гриф Міністерства освіти та науки, молоді і спорту. Поп Юрій Іванович блискуче володіє чеською мовою, тому, вже традиційно, у Вінниці звертаються до нього, коли з'являється потреба у фахівці з чеської мови.

Поп Юрій Іванович багато уваги приділяв науковій роботі студентів. Цілий ряд його колишніх студентів вже захистили кандидатські і докторські дисертації. Юрій Іванович протягом 2000-х років сам керував науковими роботами аспірантів кафедри. Троє із них уже стали кандидатами історичних наук, двоє з яких працюють на кафедрі всесвітньої історії. Поруч із Юрієм Івановичем працюють багато колишніх випускників, які здавали йому екзамени і заліки.

З осені 2011 року Поп Юрій Іванович працює професором кафедри всесвітньої історії, передавши керівництво кафедрою одному із своїх колишніх студентів, який на сьогодні уже має науковий ступінь доктора історичних наук.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Особова справа Попа Юрія Івановича; 2. Рабенчук О. Поп Юрій Іванович. // Українські історики XX століття: Бібліографічний довідник / Серія «Українські історики». – Київ, 2006. – Випуск 2, частина 3. – С. 195; 3. Поп Юрій // Енциклопедія Подкарпатської Русі. – Ужгород, 2006. – С.300.

Наталія Жмуд

В. К. БОРИСЕНКО ЯК ДОСЛІДНИЦЯ ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПОДІЛЛЯ

Період незалежної України славиться багатьма вченими, які зробили вагомий внесок у суспільно-культурне життя держави. Такою знаковою постаттю є відомий етнолог, доктор історичних наук, професор – Валентина Кирилівна Борисенко. Ми, насамперед, пишаємося нею як землячкою та дослідницею етнічної культури Поділля.

Про Валентину Борисенко неодноразово писали як за кордоном, так і в Україні, зокрема, подільські науковці та громадські діячі [1]. Публікації торкалися переважно її біографії, науково-дослідницької, викладацької та громадської діяльності.

В даній статті хотілося б акцентувати увагу саме на її подільських студіях та їхньому значенню для розвитку вітчизняної етнології.

Будучи автором 170 наукових праць, присвячених різним етнографічним проблемам, наріжним принципом досліджень вона обрала саме регіональний. Ще на початку наукової